

PROGRAM ROZVOJA OBCE

LOŽÍN

2017 - 2025

Obsah

ÚVOD	4
1. ANALYTICKÁ ČASŤ	8
1.1 Analýza vnútorného prostredia	8
Dejiny obce	9
Demografické pomery	10
Vzdelávanie	12
Kultúra, šport a voľný čas	12
Zdravotné a sociálne služby	13
Bývanie.....	14
Služby.....	14
Základné ekonomické ukazovatele obce	15
Podnikanie v obci	16
Zamestnanosť	16
Samospráva	17
Technická infraštruktúra	18
Dopravná infraštruktúra	18
Odpadové hospodárstvo	19
Životné prostredie	19
Chránené územia	20
1.2 Analýza vonkajšieho prostredia	20
1.3 Zhrnutie súčasného stavu územia.....	22
SWOT analýza	22
2. STRATEGICKÁ ČASŤ	28
2.1 Prioritné oblasti	29
3. PROGRAMOVÁ ČASŤ	31

3.1	Prioritná oblasť č.1	32
3.2	Prioritná oblasť č.2	34
3.3	Prioritná oblasť č. 3	35
3.4	Prioritná oblasť č. 4	36
4.	IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ	37
4.1	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie.....	37
4.2	Monitoring.....	38
4.2	Informovanosť a publicita	41
5.	FINANČNÁ ČASŤ	42
5.1	Indikatívny finančný plán.....	42
	ZÁVER.....	44

ÚVOD

Názov	Program rozvoja obce Ložín na roky 2017 – 2025
Územné vymedzenie	Obec Ložín
Dátum schválenia PRO:	29.03.2017 Uznesením č.12/2017
Dátum platnosti:	2017 - 2025
Verzia	1.0
Publikovaný verejne:	10.04.2017

Program rozvoja obce Ložín na obdobie rokov 2017 - 2025 (ďalej PRO Ložín 2017-2025) je strednodobý rozvojový dokument obce, ktorým sa obec pri výkone svojej činnosti stará o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby svojich obyvateľov.

PRO Ložín 2017-2025 pozostáva z:

- a) **analytickej časti**, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
- b) **strategickej časti**, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,
- c) **programovej časti**, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce,
- d) **implementačnej časti**, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce, a
- e) **finančnej časti**, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja obce.

Tabuľka č.1 - Zámer spracovania PRO

Názov dokumentu	Program rozvoja obce Ložín na roky 2017 - 2025
Forma spracovania	S pomocou externých odborníkov na spracovanie.
Riadenie procesu spracovania	Dokument bol spracovaný v zmysle platnej legislatívy a metodiky na spracovanie PRO. Riadiaci tím pozostával z členov externého spracovateľského kolektívu. Na vypracovaní jednotlivých častí PRO sa v zmysle metodiky podieľali aj členovia troch pracovných skupín, kde boli zastúpení poslanci obce ako členovia odborných komisií, pracovníci obecného úradu a vybraní zástupcovia občianskej spoločnosti v obci.
Obdobie spracovania	Obdobie spracovania: 30.11.2016 – 5.3.2017
Financovanie spracovania	Náklady na vlastné spracovanie boli financované z vlastných zdrojov obce.
Informácie	www.obeclozin.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Program rozvoja obce (PRO) je hlavný strategický dokument obce a určuje jej koncepčný a systematický rozvoj v horizonte 5 – 10 rokov.

Dosiahnutie strategického cieľa PRO presahuje hranice jedného volebného obdobia. Z tohto dôvodu bol PRO spracovaný uplatnením princípu partnerstva v súlade s Metodikou pre spracovanie PRO (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, február 2015) a metodológiou OECD s názvom „Nástroje regionálnej politiky na úrovni samosprávnych krajov SR“ z roku 2009. PRO obce je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami nadradených strategických a koncepčných dokumentov: Národná stratégia regionálneho rozvoja (máj 2014), priority Košického samosprávneho kraja, Regionálna integrovaná územná stratégia a Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022.

Pod pojmom partnerstvo sa chápe spolupráca sociálno-ekonomických partnerov na príprave, uskutočňovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov podpory regionálneho rozvoja. Sociálno-ekonomickými partnermi sú ústredné orgány štátnej správy, miestne orgány štátnej správy, vyšší územný celok, susedné obce, mikroregión, ktorého je obec členom, a iné fyzické a právnické osoby s potenciálom ovplyvniť rozvoj obce na miestnej, regionálnej alebo celoštátnej úrovni.

Potreba vypracovať nový PRO obce na obdobie 2017 – 2025 vyplýva zo zmien v obci v období platnosti pôvodného programu a tiež zo zmeny legislatívnych podmienok v SR (schválenie novely zákona č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja). PRO umožní

obci pripraviť sa na čerpanie štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie v období 2014 – 2020 na základe Partnerskej dohody SR a nastaví dlhodobé smerovanie obce.

Tabuľka č. 2 - Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Stratégia Európa 2020	2020	Nadnárodná	www.eu2020.gov.sk
Partnerská dohoda na roky 2014 - 2020	2020	Nadnárodná	www.partnerskadohoda.gov.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	Národná	www.mindop.sk
PHSR Košického samosprávneho kraja 2016 – 2022	2022	Regionálna	www.enviroportal.sk www.vucke.sk
Územný plán VÚC KSK	-	Regionálna	www.vucke.sk
PHSR obce Ložín na roky 2007-2016	2016	Miestna	www.obeclozin.sk
ÚP obce Ložín v platnom znení vrátane zmien a doplnkov	-	Miestna	www.obeclozin.sk
Programový rozpočet obce na roky 2015 - 2018	2018	Miestna	www.obeclozin.sk
Záverečné účty obce za roky 2007 - 2016	-	Miestna	www.obeclozin.sk
Program odpadového hospodárstva obce na roky 2010 – 2016	2016	Miestna	www.obeclozin.sk

Zdroj: vlastné spracovanie

Proces vypracovania PRO bol zabezpečený nasledujúco:

- riadenie: externý spracovateľ,
- pracovná skupina pre oblasť sociálnych služieb, cestovného ruchu, infraštruktúry a životného prostredia,
- zapojenie verejnosti prostredníctvom verejného prerokovania PRO

Počas prípravy PRO bol na webovom sídle a úradnej tabuli obce oznam o spracovaní PRO s možnosťou žiadať viac informácií priamo od povereného pracovníka obecného úradu, prípadne s možnosťou kontaktovať externého spracovateľa PRO. Pracovné skupiny sa podieľali na pripomienkovaní analytickej časti a spolupracovali pri tvorbe ostatných

ťažiskových častí PRO. Návrh PRO bol na záver verejne prerokovaný v priestoroch obecného úradu.

Tabuľka č. 3 - Harmonogram spracovania PRO

Termín (2016-2017)	XI	XII	I	II	III
Úvod					
Analytická časť					
Strategická časť					
Programová časť					
Implementačná časť					
Finančná časť					
Záver					

Zdroj: vlastné spracovanie

PRO rieši rozvoj obce v súlade s jej špecifikami a požiadavkami modernej spoločnosti. Môže významne prispieť k zvýšeniu prosperity územia. Dokument vyjadruje spoločnú víziu budúceho rozvoja obce založenú na výsledkoch strategického plánovania. Navrhované aktivity vychádzajú z miestnych podmienok a potrieb a smerujú k zlepšeniu kvality života v obci.

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 Analýza vnútorného prostredia

Analytická časť obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce Ložín s väzbami na širšie územie. Zobrazuje základné údaje, situačnú analýzu historickej, geografickej, hospodárskej, kultúrnej, sociálnej a technickej oblasti, analýzu väzieb strategických dokumentov, analýzu realizovaných investičných opatrení a SWOT analýzu.

Tabuľka č. 4 - Základné údaje o skúmanom území:

Kraj:	Košický kraj
Okres:	Michalovce
Región:	Zemplín
Nadmorská výška:	119 m.n.m
Súradnice:	48°39'33"S 21°50'10"V
Rozloha:	8, 25 km ² (825 ha)
Obyvateľstvo:	812 (2016)
Hustota obyvateľstva:	97,5 obyv/km ²
Prvá písomná zmienka:	1227
PŠČ:	072 05
ŠUJ:	522 732
EČV:	MI
Tel. predvoľba:	+421-56

Zdroj: OcÚ Ložín

Obec Ložín leží v rovinatej krajine Ondavskej roviny, vo Východoslovenskej nížine. Katastrálne územie obce je súčasťou urbanizačného priestoru sídla Michalovce a sídelnej aglomerácie zemplínskeho regiónu a Košického kraja. Leží 15 km juhozápadne od okresného mesta. Územie obce susedí z východu s obcami Hatalov a Žbince, z juhu s územím obce Bracovce a zo západu a severu s obcou Bánovce nad Ondavou.

Kataster obce zahŕňa zväčša poľnohospodársku pôdu a lesy. Sídelnú časť možno rozdeliť do štyroch častí:

- a) centrum obce, historický najstaršia časť, kde sa nachádza rímskokatolícky kostol a stará škola
- b) južná časť s gréckokatolíckym chrámom postaveným v r. 2002, obecným parkom a materskou školou
- c) severná časť s obecným úradom a kultúrnym domom
- d) západná časť s hospodárskym dvorom – bývalým poľnohospodárskym družstvom.

Dejiny obce

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1227. Obec je doložená tiež v listine kráľa Karola Róberta z roku 1332, kedy sa spomína pod názvom LAZON, čo sa čítalo ako LAŽON. Názov obce má koreň v staroslovenskom slove označujúcom vinnú révu – vinič – loza. V roku 1252 sa spomína ako LAZONI, v roku 1287 znova ako LAZON. V roku 1808 je zachytený už foneticky slovenský názov LOZYN. Obec v 14. storočí patrila niekoľkým zemepánom a často menila majiteľov. V roku 1400 patrila zemianskym rodinám Monakyovcom, v roku 1405 Izépyovcom, Cseleyovcom, v 18. storočí patrila Szirmayovcom, v 19. storočí Andrassyovcom, ktorí tu mali majetky až do roku 1927.

Stál tu kaštieľ postavený rodinou Szirmayovcov, postavený cca pred 200 rokmi. Po odpredaji Andrassyovských majetkov bol tento kaštieľ zbúraný priekupníkmi. Zachovala sa len dobová fotografia a kresba svedčiaca o tom, že sa jednalo o budovu s prízemím, poschodím a manzardovou strechou. Išlo o reprezentatívnu budovu v štýle neskorého baroka.

V roku 1713 mala obec 17 opustených a 10 obývaných domácností, v roku 1787 43 domov a 393 obyvateľov, v roku 1828 mala obec 83 domov a 608 obyvateľov. Obyvateľstvo obce sa v poddanských časoch zaoberalo poľnohospodárstvom, chovom dobytka, ovocinárstvom a včelárstvom. O relatívne dobre úrovni poľnohospodárstva svedčí skoré zavedenia trojpoľného systému.

V časoch protihabsburských vojen (1606-1711) obec Ložín veľmi utrpela, podobne ako väčšina zemplínskych dedín. Počet opustených domov prevyšoval počet obývaných. Situácia sa však rýchlo zlepšovala. V roku 1869 už bolo v obci 765 obyvateľov.

Demografické pomery

V obci Ložín žilo v roku 2016 812 obyvateľov, z toho 409 žien a 403 mužov. Úroveň hustoty zaľudnenia v obci predstavuje 97,5 obyvateľa/km².

Vývoj počtu obyvateľov sa v poslednom desaťročí vyznačuje stagnáciou.

Tento jav je spôsobený najmä vďaka súčasnému trendu odchodu ľudí za prácou do väčších miest, v tomto prípade najmä do krajského mesta Košice a blízkeho Trebišova a Michaloviec. K výraznejšiemu poklesu obyvateľstva nedochádza vďaka miernej suburbanizácii, prejavujúcej sa príchodom mestského obyvateľstva do pokojnejších prímestských zón. V roku 2016 boli v Ložíne 2 živonarodené deti a 9 zomretých.

Populácia Ložína starne. Dochádza k zmenšovaniu podielu mladšej populácie a zvyšovaniu podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva), čo môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. V roku 2015 žilo v Ložíne 141 ľudí v predproduktívnom veku (17,5 %), 556 ľudí v produktívnom veku (70 %) a 103 občanov v poproduktívnom veku (12,5%). Index starnutia dosahuje hodnotu 73. V roku 2015 pripadol v obci na 3 sobáše jeden rozvod.

Graf č. 1

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka č. 5 - Obyvatelia obce Ložín podľa veku a pohlavia

Rok	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvateľov	804	817	806	815	808	807	800	812
Muži	399	402	396	404	404	404	401	403
Ženy	405	415	410	411	404	403	399	409
Predproduktívny vek (0-14)	147	161	156	151	143	141	141	-
Produktívny vek (15-64)	545	544	544	559	558	560	556	-
Poproduktívny vek (65 a viac)	112	112	106	105	107	106	103	-

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka č. 6 - Celkový prírastok obyvateľstva obce Ložín za roky 2009-2015

Rok	Narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok (úbytok)	Prišľahovaní	Vyst'ahovaní	Migračné saldo	Celkový prírastok
2009	11	11	0	10	19	-9	-9
2010	13	10	3	25	15	10	13
2011	13	10	3	12	21	-9	-6
2012	8	8	0	15	6	9	9
2013	4	12	-8	7	6	1	-7
2014	4	10	-6	20	15	5	-1
2015	5	9	-4	12	15	-3	-7

Zdroj: Štatistický úrad SR

Prognóza

Z pohľadu budúceho vývoja súčasná demografická štruktúra Ložína nevytvára vhodné predpoklady pre stabilný rast populácie. Vývoj počtu obyvateľov je ovplyvnený nielen reprodukciou obyvateľstva, ale i možnosťami a rozsahom bytovej výstavby. Obec má obmedzené možnosti v prípadnej výstavbe nájomných bytov i keď pre individuálnu bytovú výstavbu má možnosti realizácie rekonštrukcie, prípadne výstavby už na existujúcich rodinných domoch, ktoré sú v súčasnosti neobývané, ale chátrajúce. To by aspoň z časti vyriešilo problematiku migrácie mladých obyvateľov obce do mesta a tiež uspokojilo prípadné zvýšené potreby na bývanie. Keďže však ľudia v súčasnosti hľadajú možnosti bývania v tichšom vidieckom prostredí, možno počítať s istým prílevom nových obyvateľov. Na tieto účely je však potrebné pokračovať vo vytváraní dostatočného zázemia (infraštruktúry), inak môže migračný prírastok obyvateľstva dosiahnuť záporné hodnoty.

Vzdelávanie

Výchovu a vzdelávanie detí v predškolskom veku zabezpečuje v obci Materská škola Ložín. V prevádzke je jedna heterogénna trieda s celodennou výchovou a vzdelávaním. Škola zabezpečuje vzdelávanie podľa Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 0. V škole pôsobia dvaja pedagogickí zamestnanci. Nepedagogickými zamestnancami školy sú vedúca školskej jedálne, kuchárka a školníčka. Zriaďovateľom materskej školy a školskej jedálne je obec Ložín, riaditeľkou Nataša Hrabovská. Školu v súčasnosti navštevuje 21 detí. Súčasný technický stav budovy materskej školy vyžaduje rekonštrukciu zabezpečujúcu skvalitnenie procesu výučby.

V obci sa nenachádza prevádzka základnej ani strednej školy. Školopovinné deti navštevujú základné školy v neďalekých Bracovciach a Trhovištiach. Ale aj okresnom meste Michalovce. Stredné školy sú pre obyvateľov obce k dispozícii v blízkych mestách Trebišov a Michalovce.

Kultúra, šport a voľný čas

Spoločenský a kultúrny život zabezpečuje obec v spolupráci s obecným zastupiteľstvom. V obci sa nachádza kultúrny dom. Obec v súčasnosti má vysporiadané majetkovo – právne vzťahy a budova kultúrneho domu je vo vlastníctve obce. Vyžaduje si však komplexnú rekonštrukciu. Kultúrny dom je strediskom usporadúvania tradičných ale aj novovzniknutých kultúrno-spoločenských podujatí v obci. Obec má vypracovanú projektovú dokumentáciu a tento nepriaznivý stav budovy chce riešiť cez dotácie a finančné prostriedky z EÚ.

V Ložíne sa nachádzajú 2 kultúrne pamiatky. Ide o Rímskokatolícky kostol a Pomník padlým sovietskym vojakom na obecnom cintoríne. Je potrebné ich ochraňovať v spolupráci so súčasnými vlastníkmi. Kostol bol niekoľkokrát prestavaný. V 15. storočí do barokovej, po roku 1728 do neogotickej podoby, v roku 1896 veriaci pristavali vežu. Z pôvodnej stavby sa zachovalo obvodové murivo, niekoľko vzácnych architektonických detailov a v renesančnom období vyhotovené mramorové epitafy.

Organizované športové dianie v obci je spojené najmä s futbalom. Obec má udržiavané futbalové ihrisko s tribúnou a šatňou pre hráčov. Sú však v nevyhovujúcom stave, je potrebná rekonštrukcia. Obec nie je vlastníkom parcely, kde je umiestnené futbalové ihrisko a preto možnosti získať finančné zdroje na jeho rekonštrukciu sú obmedzené.

V budúcnosti má obec záujem majetkovo-právne vysporiadať pozemok, kde sa ihrisko nachádza, upraviť prístupovú cestu, oplotenie, ako aj vstupné priestory a okolie.

Obec zastrešuje futbalový klub - Telovýchovnú Jednotu Družstevník Ložín, ktorý vznikol v roku 1928. V súčasnosti futbalové mužstvo hrá VIII. Ligu. TJ Družstevník Ložín spolu s obcou každý rok organizuje futbalový turnaj o „Oľchovský pohár“ – v roku 2016 – 50. jubilejný ročník.

V obci sa nachádza požiarna zbrojnica. Tá bola zrekonštruovaná v r. 2016 s podporou dotácie z Ministerstva financií. Od roku 1927 v obci aktívne pracuje Dobrovoľný hasičský zbor, ktorý v súčasnosti má 39 aktívnych mužských a ženských členov. V roku 2014 bol DHZ Ložín zaradený do projektu Ministerstva vnútra „Celoplošné rozmiestnenie síl a prostriedkov hasičských jednotiek.

Obecný park sa nachádza uprostred „hlavnej“ ulice v obci. Svojou rozlohou ponúka široký záber na trávenie voľného času obyvateľov obce a nielen športovými ale aj kultúrno-spoločenskými aktivitami.

Snahou obce je zrekonštruovať prírodný amfiteáter, ktorý sa nachádza v obecnom parku pre zlepšenie kultúrno - spoločenského vyžitia občanov. Asfaltové ihrisko, ktoré je tak isto súčasťou obecného parku si žiada kompletnú rekonštrukciu na multifunkčné ihrisko s využitím v každom ročnom období. V parku chýba detské ihrisko, lavičky a je potrebná celková revitalizácia parku a zelene.

Pre trávenie voľného času detí, mládeže ale aj dospelých v obci chýba centrum na realizáciu voľnočasových aktivít. Obec zvažuje využiť priestory budovy vo vlastníctve obce na zriadenie posilňovne, klubu mladých, klubovne pre seniorov a miestnosti pre rozvoj stolno-tenisového športu, ktorý ma v obci tradíciu v organizovaní turnaja. Budova je v havarijnom stave, nie je vypracovaná projektová dokumentácia.

Zdravotné a sociálne služby

V obci neexistujú zdravotnícke zariadenia. Základnú zdravotnú starostlivosť poskytuje zdravotné stredisko v obci Trhovište vzdialenej 5 km, v tejto obci je situovaná aj lekáreň. Obec nemá žiadne účelové zariadenie sociálnej starostlivosti, uvažuje sa však o zriadení denného stacionára. Za vyššou zdravotnou starostlivosťou dochádzajú obyvatelia do blízkych miest Trebišov a Michalovce. Zdravotný stav obyvateľstva nevybočuje z rámca priemeru.

Snahou obce je zriadiť služby obvodného lekára aspoň v rámci vymedzených ordinačných hodín.

Bývanie

V obci dominuje rodinná domová. Obec má schválený územný plán v rámci zastavaného územia a rieši stavebný rozvoj s dôrazom na obytnú výstavbu rodinných domov a nízkopodlažnú bytovú výstavbu. Nakoľko obec nemá dostatočné prostriedky na rozvoj bytového fondu, vo väčšine prípadov sa uskutočňuje výhradne z prostriedkov jednotlivých domácností.

Tabuľka č. 7 – Počet domov a bytov v obci Ložín

Zdroj: OcÚ Ložín

Ukazovateľ	Počet
Byty spolu	0
Z toho obývané	0
Z toho neobývané	0
Rodinné domy spolu	254
Z toho obývané	196
Z toho neobývané	58

Služby

Obec má obchodnú a obslužnú vybavenosť na úrovni primeranej jej veľkosti. Zastúpené sú tu hlavne potraviny, drogistický tovar. V oblasti občerstvenia je k dispozícii pohostinstvo. Obchodná sieť a služby v súčasnosti postačujú. Pri rozvoji cestovného ruchu v rámci aktivít mikroregiónu je potrebné uvažovať o modernizácii súčasnej infraštruktúry ako aj rozšírením služieb.

V obci okrem obecného úradu nesídlia žiadne iné inštitúcie zabezpečujúce výkon verejnej správy. Za vyššou občianskou vybavenosťou zameranou na administratívu, obchod, služby, ubytovanie a stravovanie dochádzajú obyvatelia Ložína do blízkeho okresného mesta Michalovce.

Základné ekonomické ukazovatele obce

Príjmy obce presahujú výdavky, obec je schopná tvoriť rezervu. Toto vytvára dobré predpoklady pre investičné akcie v obci v najbližších rokoch a tiež intenzívne čerpanie dotácií zo štrukturálnych fondov v období 2014 – 2020. Obec v rozpočtovom hospodárení dodržala § 10 zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorý stanovuje povinnosť zostaviť rozpočet obce ako vyrovnaný. Rozpočet obce je rozdelený do programov, ktoré sú každoročne percentuálne hodnotené. Obec v súčasnosti nie je zaťažená úverom.

Tabuľka č. 8 - Prehľad rozpočtov obce za roky 2011 až 2016

Prehľad rozpočtov obce v €					
Rok	Príjmy (bežné + kapitálové)		Výdavky (bežné + kapitálové)		Výsledok hospodárenia Bežný a kapitálový rozpočet
	Rozpočet	skutočnosť	Rozpočet	skutočnosť	
2011	438 640	440 752	437 357	440 694	58
2012	513 951	492 824	476 053	481 308	11 516
2013	318 136	390 077	303 908	314 933	75 144
2014	185 695	194 234	182 220	162 093	32 141
2015	235 298	249 418	227 419	232 368	17 050
2016	279 941	279 420	272 678	249 811	29 609

Zdroj: OcÚ Ložín

Tabuľka č. 9 - Návrh rozpočtu obce Ložín na rok 2017

	Návrh na rok 2016
Príjmy celkom	266 000
Výdavky celkom	265 890
Výsledok hospodárenia	+110

Zdroj: OcÚ Ložín

Podnikanie v obci

Podnikateľská činnosť v obci je charakterizovaná celkovo 15 subjektmi, z toho je 13 živnostníkov. Sú to subjekty s nízkym počtom zamestnancov a samostatní živnostníci. Subjekty zamestnávajú od 5 do 11 zamestnancov. Celková ekonomická situácia v území obce je na nízkej úrovni. Spolupráca s podnikateľmi je na veľmi dobrej úrovni. Program obce sleduje predovšetkým podporu malého podnikania.

V oblasti priemyslu nepodniká žiaden subjekt. V území obce sa nenachádzajú nerastné suroviny, ktoré by podporili rozvoj z miestnych zdrojov. Priemysel nemá v obci potrebné zázemie pre budúci rozvoj.

Poľnohospodársku činnosť vykonáva WAK, s r. o. Veľké Kapušany, ktoré zamestnáva 4 ľudí. Zameranie poľnohospodárstva je orientované hlavne na pestovanie obilovín, olejovín. V obci nie sú remeselníci. Celkovú situáciu v oblasti poľnohospodárstva je možno charakterizovať ako oživujúcu. Do programu obce je však vhodné zahrnúť podporu tradičného poľnohospodárstva s väzbou na aktivity mikroregiónu Združenie obcí Poondavie v oblasti agroturistiky resp. cykloturistiky.

Zamestnanosť

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 bolo v obci:

- 234 pracujúcich
- pracujúci dôchodcovia – 4
- osoby na materskej dovolenke – 3
- nezamestnaní – 108
- študenti strednej školy – 33
- študenti vysokej školy – 14
- osoby v domácnosti – 4
- dôchodcovia – 171
- osoby na rodičovskej dovolenke – 20
- príjemcovia kapitálových príjmov – 1
- deti do 16 rokov (nar. po 20.5.1995) – 166
- iné – 3
- nezistené – 51

Osoby ekonomicky aktívne spolu: 349, podiel ekonomicky aktívnych z celej populácie – 43,0 %.

Obec v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach zapája nezamestnaných obyvateľov do menších obecných služieb. V rámci nich sa starajú o úpravu verejných priestranstiev v obci počas celého roka. Dlhodobo nezamestnaní však majú slabé pracovné návyky. Situácia v zapájaní nezamestnaných obyvateľov sa zlepšila v roku 2016, keď cez Úrad práce sociálnych vecí a rodiny v zmysle zákona o službách zamestnanosti podľa §54 pracovali v obci 2 dlhodobo nezamestnaní.

Samospráva

V obci vykonáva svoju činnosť Obecný úrad Ložín s dvoma administratívnymi pracovníčkami. Najvyšším výkonným a štatutárnym orgánom obce je starosta. Rozhodovacím orgánom v najdôležitejších otázkach života obce je obecné zastupiteľstvo, ktoré tvorí 7 poslancov volených tak ako starosta obce v priamych voľbách.

Regionálna spolupráca

Obec je členom nasledovných organizácií a združení:

- Združenia miest a obcí Slovenska
- Regionálne združenie Zemplín
- Mikroregión POONDAVIE

Mikroregión POONDAVIE leží uprostred Východoslovenskej nížiny. Severo-východná časť chotára mikroregiónu prechádza do Pozdišovskej pahorkatiny, západnú časť tvorí niva rieky Ondavy. Záujmové združenie vzniklo 4. júna 1996.

Mikroregión združuje 14 obcí - Tušice, Tušická Nová Ves, Horovce, Moravany, Rakovec nad Ondavou, Trhovište, Bánovce nad Ondavou, Ložín, Bracovce, Falkušovce, Kačanov, Markovce, Malčice, Petrikovce, ktoré sú prít'azlivé najmä svojou históriou, kultúrnymi pamiatkami a prírodnými krásami. Prvotným cieľom mikroregiónu bolo spoločné zastupovanie záujmov obcí, vzájomná spolupráca a výmena skúseností v najširšom meradle. V súčasnosti je hlavnou úlohou združenia koordinácia činností obcí i ostatných subjektov v

regiónu vo všetkých oblastiach regionálneho rozvoja, s cieľom skvalitniť životné podmienky obyvateľov tohto regiónu v zmysle trvalo udržateľného rozvoja.

Technická infraštruktúra

Obec je napojená na všetky základné siete (vodovod, plyn, elektrina) v dobrom technickom stave. Kanalizácia a čistička odpadových vôd je v štádiu plánovania. Okolo obce sa nenachádzajú regionálne koridory technickej infraštruktúry.

Verejné osvetlenie je zabezpečené 71 svetidlami a 3 rozvádzačmi verejného osvetlenia. Rekonštrukcia verejného osvetlenia prebehla v roku 2017 v spolupráci s VSD a.s. Košice.

Obecný rozhlas disponuje 33 reproduktormi a bol zrekonštruovaný v roku 2009 . V súčasnosti jeho stav je uspokojujúci. Modernizáciou prešla ústredňa rozhlasovej stanice.

Vodovodná sieť s pitnou vodou v dĺžke 5,5 km so 60 % podielom napojenia je v dobrom stave. Zvyšná časť občanov využíva vlastné studne.

Elektrické rozvody s trafostanicami sú vedené vzdušne, v súčasnosti sú vo vyhovujúcom stave. Predpokladá sa uloženie elektrického vedenia do zeme. V obci neexistuje kanalizačná sieť, táto problematika s väzbou na ČOV je v hlavnej pozornosti pre program rozvoja obce, spolu s väzbou na oblasť ŽP a zámery v oblasti agroturistiky.

Rozvod plynu v obci je od roku 1991 so 100% napojením. Komunikačné siete (telefónne) sú vedené vzduchom. V obci je registrovaných 143 liniek. Z pohľadu záujmu obyvateľstva o nové spojenia obec v blízkej budúcnosti plánuje uloženie optického kábla do zeme.

Dopravná infraštruktúra

Obec Ložín je dopravne prístupná prostredníctvom cesty II. Triedy č. 554, kategórie C 7,5 Trhovište-Oborín. Pretína obec v severo-južnom smere. Z tejto v intraviláne odbočuje cesta III. Triedy č. 050216 Ložín-Pozdišovce cez Laškovce. V obci sa na tieto napája sieť zokruhovaných aj nezokruhovaných miestnych komunikácií.

Obec má dopravné napojenie (5 km vzdialené) na nadradenú cestnú sieť (1/50 Košice - Zvolen), ktorá v zámeroch SR nadobúda nadregionálny význam v súvislosti s budovaním rýchlostnej komunikácie R2 (na spojenie s Bratislavou a Ukrajinou). S týmito väzbami je vhodné plánovať vylepšenie doplnkovej cestnej siete obce, s tým súvisí aj vybudovanie

chodníkov v obci (plánovaná dĺžka 10 km). Je potrebné uvažovať o prístupových ciest. Z hľadiska programu obec chce tiež postupne budovať cyklotrasy, ktoré by podporili zameranie na turistiku a agroturistiku.

V obci sú vybudované chodníky cca v 2/3 obce z Programu rozvoja vidieka pod názvom “Modernizácia miestnych komunikácií a chodníkov v obci Ložín” v roku 2010 . Je potrebné dokončiť výstavbu chodníkov v chýbajúcich častiach obce a vypracovať aktuálnu projektovú dokumentáciu.

Odpadové hospodárstvo

Obec má zabezpečenú likvidáciu domáceho tuhého komunálneho odpadu formou zberných nádob a kontajnerov v každom dome. Odvoz je zabezpečovaný obecným úradom cez firmu Fúra s.r.o. Košice jedenkrát za dva týždne.

Zároveň je vykonávaný separovaný zber tuhého domového odpadu, separovaný podľa jednotlivých komodít: papier, sklo, zmiešané plasty, PET fľaše. S firmou NATUR-PACK je podpísaná zmluva v oblasti zavedenia systému združeného nakladania odpadmi z obalov a odpadmi z neobalových výrobkov.

V súčasnosti má obec podaný projekt na Envirofonde na zabezpečenie likvidácie biologicky rozložiteľného odpadu z domácností .

Separovaný zber sa v obci vykonáva, je však potrebné ho zlepšiť a zvýšiť jeho účinnosť prostredníctvom propagácie.

Životné prostredie

Zastavané územie obce je v prevažnej miere využívané na bývanie. Čiastočne sú plochy zastavaného územia využívané pre občiansku vybavenosť. Veľkú plochu tvorí hospodársky dvor WAK, s r. o. Veľké Kapušany – poľnohospodárska výroba. Na menšej ploche je areál Meniarne ŽSR a zdroje vody a jej úpravňa. Pre cestovný ruch tu nie sú využívané žiadne plochy. V rámci PR Oľchov je regulované lesné hospodárstvo.

Stav životného prostredia v obci možno charakterizovať ako uspokojujúci. Územie nenarúšajú žiadne lokálne znečistenia. Primerané podmienky sú v oblasti hluku, pôdy a ovzdušia. Pozornosť pre zlepšenie si zasluhuje riešenie kanalizácie, ČOV, skultúrnenie obce úpravou okolia rodinnej zástavby pri kostole s výsadbou zelene a využitie voľných plôch v celej obci.

Riešené územie je v najväčšej miere ovplyvnené poľnohospodárstvom. Vzhľadom na funkčné využívanie územia vo vzťahu k ekologickej únosnosti územia by bolo vhodné vypracovať štúdiu zameranú na ekologickú stabilizáciu intenzívne využíwanej poľnohospodárskej krajiny.

V obci sú pravidelne udržiavané verejné priestranstvá (cintorín, okolie Obecného úradu, okolie Požiarnej zbrojnice, miestne priekopy a pod.). Starostlivosť o verejnú zeleň zabezpečuje obec hlavne v rámci menších obecných služieb.

Chránené územia

V katastrálnom území obce Ložín sa nachádza prírodná rezervácia Oľchov, ktorá je v správe štátnej ochrany prírody Latorica od roku 1980 na rozlohe 19,5800 ha v 4. stupni ochrany. Prírodná rezervácia je vyhlásená na ochranu zvyškov prirodzených porastov slatinného jelšového lesa "šúrskeho typu" na dolnom toku Ondavy s výskytom viacerých geograficky významných i vzácných druhov na vedeckovýskumné a náučné ciele. Dôležitý biotop vtáctva.

Tabuľka č. 10 - Využitie pôdneho fondu v katastri obce Ložín

Celková výmera katastrálneho územia obce - spolu (ha)	825
orná pôda (ha)	574
záhrada (ha)	50
trvalý trávny porast (ha)	58
lesný pozemok (ha)	23
vodná plocha (ha)	13
zast. plocha a nádvorie (ha)	84
ostatná plocha (ha)	23

Zdroj: OcÚ Ložín

1.2 Analýza vonkajšieho prostredia

Vonkajšie prostredie z pohľadu obce je formované na troch úrovniach: 1. európska legislatíva a stratégie; 2. štátna legislatíva a opatrenia vlády SR a 3. regionálne stratégie Vyššieho územného celku.

Na prvej, európskej úrovni, je smerodajná predovšetkým Stratégia „Európa 2020“, ktorou sa riadi filozofia a zameranie zdrojov z európskych štrukturálnych fondov pre obdobie

2014 – 2020. Na základe tejto stratégie totiž musí Európska únia dodržiavať jednotný tematický prístup. Priority a ciele tejto stratégie premietla vláda SR do Partnerskej dohody na roky 2014 – 2020. Stratégia Európa 2020 má tri hlavné ciele:

1. Inteligentný rast (Inovácie, Vzdelávanie a Digitálna spoločnosť)
2. Udržateľný rast (Klíma, Energetika a Mobilita, Konkurencieschopnosť)
3. Inkluzívny rast (Zamestnanie a zručnosti, Boj proti chudobe)

Kľúčovými cieľovými hodnotami stratégie sú:

- Zamestnanosť: zvýšiť zamestnanosť obyvateľov vo veku 20-64 rokov, vrátane väčšieho zapojenia žien, starších a lepšieho začlenenia migrantov
- Výskum a vývoj: zvýšiť investície do výskumu a vývoja a inovácií podnikov
- Zmena klímy a energetická udržateľnosť: znížiť emisie skleníkových plynov o 20% v porovnaní s úrovňou z roku 1990, zvýšiť podiel OZE o 20% na konečnej spotrebe energie a zvýšiť energetickú účinnosť o 20%
- Vzdelávanie: znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky a zvýšiť podiel obyvateľov vo veku 30-34 rokov s vysokoškolským vzdelaním na 40%
- Boj proti chudobe: znížiť podiel ľudí žijúcich pod hranicou chudoby 25%

Na druhej, štátnej úrovni je okrem platnej legislatívy (napr. v oblasti regionálneho rozvoja, zákon o obecnom zriadení a pod.) určujúca Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Tá obsahuje okrem iného aj stratégiu pre Košický samosprávny kraj, ktorého je Ložín súčasťou. V nej sa spomínajú nasledovné *Strategické ciele*, ktoré ovplyvňujú rozvoj KSK:

1. posilnenie produktivity a konkurencieschopnosti kľúčových a perspektívnych odvetví priemyslu a služieb najmä s dôrazom na ich exportnú výkonnosť a inovácie produktov, procesov a služieb,
2. vytvorenie silného metropolitného centra Košice – Prešov,
3. komplexný rozvoj a posilnenie vidieka na hospodárstve regiónu,
4. vytváranie podmienok pre rozvoj zelenej ekonomiky a tzv. zelených pracovných príležitostí.

Pre tretiu, regionálnu úroveň, ktorá tvorí bezprostredné okolie obce Ložín, je smerodajným dokumentom *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického*

samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022. Na jej základe možno identifikovať hlavné disparity a faktory rozvoja regiónu, ktoré vplývajú taktiež na nami skúmanú obec.

Hlavné disparity KSK:

- rastúca nezamestnanosť
- nízke mzdy
- slabá napojenosť na nadradenú cestnú infraštruktúru
- nízka regionálna identita
- nízka ochota obyvateľov združovať sa a spoločne presadzovať svoje záujmy

Hlavné faktory rozvoja KSK:

- dobrá geografická poloha
- rozvinutý IT sektor
- inovačný potenciál
- budovanie vedecko-technologických parkov a centier excelentnosti
- podpora rozvoja kreatívnej ekonomiky
- existujúce klastre v oblasti IKT technológií v oblasti robotiky a automatizácie a v oblasti cestovného ruchu
- potenciál vzniku klastrov v oblasti energetickej efektívnosti, kreatívneho klastra a klastra biomedicínskeho, resp. klastra nových materiálov a oceli

1.3 Zhrnutie súčasného stavu územia

SWOT analýza

Analýza SWOT je spôsob náhľadu na zistenia sociálno-ekonomickej analýzy v štyroch rôznych kategóriách: silné stránky, slabé stránky, príležitosti a hrozby. Silné a slabé stránky vychádzajú z vnútorných podmienok obce (vnútorné faktory), príležitosti a hrozby sú externé udalosti a trendy, ktoré predstavujú šance alebo prekážky, ktoré ovplyvňujú miestny rozvoj (vonkajšie faktory). Zo silných stránok a príležitostí vyplývajú faktory rozvoja obce. Zo

slabých stránok a ohrození vyplývajú kľúčové zápory obce. Na základe faktorov rozvoja a záporov obce je možné navrhnuť programovú štruktúru stratégie rozvoja.

Tabuľka č. 11 - SWOT analýza Sociálna oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Blízkosť okresných miest a krajského mesta s množstvom odborných lekárskeho zariadení ✓ Existencia predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Existencia spoločnej školskej jedálne s kuchyňou ✓ Blízka dostupnosť stredných odborných škôl ✓ Blízka dostupnosť vysokých škôl a univerzít ✓ Existencia kultúrneho domu v obci ✓ Existencia prírodného amfiteátra v obci ✓ Pravidelné organizovanie kultúrno-spoločenských akcií v obci ✓ Existencia športovísk v obci ✓ Existencia športových klubov v obci ✓ Existencia kultúrnych pamiatok v obci 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nízka miera plánovania služieb ✓ Dlhodobé neriešené stavy údržby budov a zariadení ✓ Dlhodobé neriešený stav materiálneho technického zabezpečenia <ul style="list-style-type: none"> ✓ Zlý technický stav budovy predškolského zariadenia (materská škôlka) ✓ Zlý technický stav športovísk v areáli školy ✓ Zlé materiálne technické zabezpečenie športovísk v areáli školy ✓ Zlý technický stav budovy kultúrneho domu, knižnice ✓ Absencia obecnej knižnice ✓ Nedostatočná modernizácia služieb obecnej knižnice s absenciou verejného internetu ✓ Absencia spolkov a záujmových združení v obci ✓ Absencia priestorov pre voľnočasové aktivity občanov obce ✓ Nedostatočná kapacita amfiteátra ✓ Nedostatok športovísk v obci ✓ Zlé materiálne technické zabezpečenie športovísk v obci ✓ Nízka vzdelanostná úroveň členov MRK ✓ Vysoká dlhodobá nezamestnanosť ✓ Absencia komunitného centra v obci
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Priestor pre rozvoj nových druhov sociálnych služieb ✓ Možnosť výstavby a rekonštrukcie vhodných priestorov pre poskytovanie sociálnych služieb ✓ Možnosť dobudovania a vybavenia 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedostatok finančných prostriedkov ✓ Rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku ✓ Zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva ✓ Nedostatok finančných prostriedkov

<p>športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v obci</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov obce ✓ Možnosť získania finančných prostriedkov ✓ Podpora talentov v oblasti športu ✓ Lepšia koordinovanosť a propagácia kultúrnych aktivít v obci ✓ Rekonštrukcia budovy kultúrneho domu, knižnice, zriadenie pamätnej izby o obci, ✓ Obnova a doplnenie knižničného fondu ✓ Zlepšenie vzťahov medzi majoritným obyvateľstvom a MRK 	<p>na údržbu kultúrnych zariadení</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Úbytok obyvateľstva v kategóriách predškolského a školského veku ✓ Nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov ✓ Nedostatočne materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhov športov ✓ Pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície ✓ Posun priorít mládeže ku konzumnej kultúre
---	---

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 12 - SWOT analýza Hospodárska oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ponuka zaujímavých turistických atrakcií ✓ Vhodné prírodné podmienky na rozvoj turistiky a cykloturistiky ✓ Blízkosť turistických atrakcií, historických pamiatok a rekreačných oblastí ✓ Záujem o zvyšovanie vzdelania a rekvalifikáciu ✓ Nárast podnikateľských subjektov v sektore malého a stredného podnikania ✓ Záujem o podnikanie v agrosektore ✓ Dobré pokrytie signálom všetkých mobilných operátorov ✓ Dobré napojenie na cesty I. triedy ✓ Dobré napojenie na medzinárodnú cestnú sieť ✓ Vybudované rozvody zemného plynu ✓ Dostatočná kapacita trafostaníc ✓ Rozvody elektrickej rozvodnej siete 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Neexistujúce ubytovacie zariadenia ✓ Slabá ponuka reštauračných služieb ✓ Neexistujúce služby cestovného ruchu ✓ Absencia turistických chodníkov ✓ Absencia informačných služieb a propagačného materiálu ✓ Absencia turistických informačných tabúl ✓ Nevybudovaný jednotný informačný systém ✓ Nevyužívanie prírodného potenciálu pre cestovný ruch ✓ Nedobudované a neoznačené turistické chodníky, cykloturistické a bežecké trasy ✓ Nezáujem o zvyšovanie vzdelania a rekvalifikáciu ✓ Slabá tradícia tradičnej remeselníckej výroby ✓ Malý záujem o podnikanie ✓ Nedostatok kvalifikovanej vzdelanej

	<ul style="list-style-type: none"> pracovnej sily ✓ Odchod kvalifikovanej pracovnej sily z regiónu ✓ Nedostatok pracovných príležitosti v obci a regióne ✓ Nedostatočne rozvinutá sieť základných a doplnkových služieb ✓ Nutnosť dochádzania za službami ✓ Chýbajúca prevádzka Slovenskej pošty a.s. ✓ Nedostatočná kvalita miestnych komunikácií ✓ Absencia chodníkov pre peších
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Predpoklady rozvoja pešej turistiky ✓ Predpoklady rozvoja cykloturistiky ✓ Predpoklady rozvoja agroturistiky ✓ Vytvorenie nových pracovných príležitosti ✓ Rozvoj spolupráce s regionálnymi informačnými centrami ✓ Možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU ✓ Podpora malých a stredných podnikateľov oblasti CR zo strany štátu ✓ Výstavba turistických chodníkov ✓ Výstavba náučných turistických chodníkov ✓ Výstavba cyklotrás ✓ Zakladanie partnerstiev v oblasti cezhraničnej spolupráce v oblasti CR ✓ Vytvorenie vhodných ubytovacích kapacít ✓ Rozvoj nových netradičných foriem podnikania ✓ Podpora organizovania kurzov celoživotného vzdelávania obyvateľstva ✓ Spolupráca so vzdelávacími inštitúciami v regióne ✓ Poskytovanie stimulov pre začiatok 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj CR v obci a regióne ✓ Nepripravenosť obyvateľstva a obci na poskytovanie služieb v oblasti cestovného ruchu ✓ Malá miera podpory miest a obci zo strany štátu ✓ Nevýhodné podmienky čerpania finančných prostriedkov z fondov EU ✓ Zlé postavenie Slovenska a regiónov na trhu CR ✓ Nevysporiadané pozemky pod cyklistickými, náučnými a turistickými chodníkmi ✓ Stavebné a legislatívne prekážky ✓ Pokles záujmu o tradičné remesla ✓ Neochota investorov o podnikateľské aktivity v regióne ✓ Vysoké počiatočné vstupné náklady pri podnikaní ✓ Globálne presuny výroby z dôvodu lacnejšej pracovnej sily ✓ Neprispôsobenie sa časti pracovnej sily požiadavkám na trhu práce ✓ Nezáujem obyvateľstva o poskytované služby ✓ Zhoršujúci sa stav miestnych komunikácií

podnikania ✓ Zakladanie obecných podnikov ✓ Vytváranie nových pracovných miest ✓ Podpora vytvárania vhodných podmienok pre rozvoj služieb ✓ Posilnenie a rozvoj ďalších dátových služieb ✓ Zvyšovanie bezpečnosti cestnej dopravy ✓ Výstavba nových kanalizačných rozvodov	
--	--

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 13 SWOT analýza Environmentálna oblasť

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kvalitné životné prostredie ✓ Vybudovaná sieť rozvodov pitnej vody ✓ Vypracovaný program odpadového hospodárstva ✓ Zavedený separovaný zber komunálneho odpadu ✓ Zrealizovaná výsadba drevín na brehu vodného toku 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Absencia ČOV ✓ Nevybudovaná kanalizácia na odvod dažďovej vody ✓ Nedostatočná kapacity kanalizačnej siete na odvod dažďovej vody ✓ Nevybudovaný zberný dvor na TKO ✓ Absencia obecného kompostoviska ✓ Chýbajúca regulácia vodných tokov ✓ Absencia protieróznych opatrení
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zvyšovanie povedomia obyvateľstva o ochrane životného prostredia ✓ Možnosti čerpania finančných prostriedkov z EU ✓ Odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje vody ✓ Rozvoj ekologického poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby ✓ Výsadba zelených zón v obci ✓ Výstavba obecného kompostoviska ✓ Výstavba zberného dvora pre separovaný zber ✓ Zabezpečiť efektívny separovaný zber v obci ✓ Rozšírenie environmentálnej výchovy u detí predškolského a školského veku 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Nedostatok finančných prostriedkov ✓ Tlak na ŽP a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny ✓ Radikalizácia zmien v ŽP na miestnej a globálnej úrovni ✓ Nízka disciplína obyvateľstva a podnikov narábajúcimi s odpadmi

Zdroj: vlastné spracovanie

V rámci všetkých troch oblastí SWOT analýzy (sociálna, hospodárska, environmentálna) majú prevahu slabé stránky nad silnými, avšak príležitosti prevažujú nad hrozbami, čo vytvára priestor pre postupný rozvoj a budovanie celkovej infraštruktúry obce.

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Cieľom PRO je sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a je v súlade so strategickými cieľmi a prioritami štátu, vyššieho územného celku a záujmami ochrany historického a kultúrneho dedičstva. Plán je otvorený dokument, ktorý by sa mal pravidelne písomne dopĺňať a aktualizovať, podľa vopred stanovených pravidiel, potrieb obyvateľov obce, jeho návštevníkov a potenciálnych investorov, s cieľom v maximálnej možnej miere zvýšiť životnú úroveň obyvateľov obce a uspokojiť ich potreby a požiadavky.

Stratégia obce je vypracovaná v súlade s návrhom Partnerskej dohody na roky 2014-2020. Je výsledkom kombinácie dvoch prístupov: štrukturálneho a regionálneho.

Strategický cieľ a špecifické ciele PRO konkrétne naplňajú celkový cieľ regionálneho rozvoja tým, že vytvorením tohto významného strategického dokumentu sa na miestnej úrovni vytvoria podmienky pre implementáciu navrhnutého Integrovaného regionálneho operačného programu na roky 2014 – 2020, ktorého hlavným cieľom je prostredníctvom jednotlivých opatrení zvýšiť vybavenosť územia zariadeniami občianskej infraštruktúry s ohľadom na zabezpečenie ich dostupnosti a kvality poskytovaných služieb. Projektové zámery realizované v súlade s PRO obce sú orientované na tvorbu strategických, politických, infraštruktúrnych a trhových podmienok, ktoré podporia úspešnosť a efektívnosť investícií malých a stredných podnikateľov a zvýšia konkurenčnú schopnosť obce.

PRO je základným nástrojom obce, ktorý určuje smer jej napredovania, pre plnenie strednodobých a dlhodobých cieľov, ktoré umožnia vytvárať spoločný produkt, poskytujúci kvalitné podmienky pre život všetkých jej občanov a návštevníkov pri rešpektovaní územného plánu obce. Tento strategický dokument posilní regionálny rozvoj tým, že stanoví postupy podporujúce miestne iniciatívy. Zároveň pomôže zvýšiť absorpčnú kapacitu regiónu pomocou podpory aktivít regionálnych a lokálnych rozvojových organizácií a podporou prípravy strategicky významných projektov.

Vízia

„Chceme, aby obec Ložín v roku 2025 bola konkurencieschopná, príťažlivá a perspektívna obec so zvyšujúcou sa kvalitou života pre všetkých jej obyvateľov vo všetkých oblastiach, využívajúca všetky zdroje pre tvorbu nových hodnôt v súlade s ochranou životného prostredia a udržateľným využívaním kultúrneho, historického a prírodného dedičstva.

2.1 Prioritné oblasti

Pri určovaní prioritných oblastí rozvoja obec Ložín vychádza zo strategickej vízie obce. Pre roky 2017 – 2025 si obec stanovila 4 prioritné oblasti rozvoja obce:

Tabuľka č. 14 - Stratégia rozvoja obce Ložín na roky 2017-2025

Prioritné oblasti, oblasti podpory a opatrenia			
PO 01 - Sociálne služby	PO 02 - Cestovný ruch, zamestnanosť a podnikanie	PO 03 - Infraštruktúra	PO 04 - Životné prostredie
Opatrenia v rámci prioritných oblastí a podopatrenia			
1. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry soc. zariadení	1. Účinná propagácia obce	1. Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií	1. Nakladanie s komunálnym odpadom
1.1. Príprava priestorov pre stretávanie sa občanov - seniorov a mládeže , centrum pre matky s deťmi	1.1. Aktualizácia webovej stránky obce	1.1. Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií	1.1. Zabezpečiť a rozšíriť separáciu komunálneho odpadu
2. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských zariadení	1.2. Budovanie informačných tabúľ	1.2. Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu	1.2. Výstavba zberného dvora
2.1. Obnova a rozšírenie predškolských zariadení	1.3 Propagačná činnosť v cestovnom ruchu	1.3. Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry	1.3. Výstavba protizáplavových opatrení
2.2. Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry	2. Budovanie relaxačno-rekreačného zázemia obce	2. Výstavba a rekonštrukcia technickej infraštruktúry	2. Ochrana pôdy
3. Doplnenie a zlepšenie	2.1. Podpora vytvárania a udržiavania	2.1. Výstavba kanalizačnej siete	2.1. Realizácia protieróznych

infraštruktúry ponuky pre rekreačný šport	zaujímavých a nových atraktivít v obcí		opatrení
3.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry	3. Vytváranie podmienok pre malé podnikanie a služby	3. Ostatná infraštruktúra obci	3. Ochrana ostatných zložiek
3.2. Podpora organizácie športových podujatí	3.1. Podpora výučby a rozvoja tradičných remesiel	3.1. Zvýšenie bezpečnosti v obci	3.1. Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci
4. Zachovanie a podpora kultúrno - historického dedičstva	3.2. Podpora budovania sietí malých a stredných firiem v obci	3.2. Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	4. Osveta v ochrane prvkov životného prostredia
4.1. Výstavba / rekonštrukcia kultúrneho zariadenia	4. Podpora zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľstva		4.1. Zvýšenie gramotnosti obyvateľstva v oblasti ochrany ŽP
4.2. Výstavba / rekonštrukcia prírodného amfiteátra	4.1. Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania		
4.3. Rozšírenie a vybavenie obecnej knižnice, zriadenie pamätnej izby o histórii obce			
4.4. Organizácia pravidelných a nových kultúrnych podujatí			
5. Propagácia a organizačné zabezpečenie v oblasti kultúry			
5.1. Vytvorenie podmienok pre propagáciu obce			
5.2. Vytvorenie podmienok pre organizačné zabezpečenie kultúrnych podujatí v obci			
5.3. Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni			

Zdroj: vlastné spracovanie

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť PRO na roky 2017-2025 obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v stanovených prioritných oblastiach na úroveň projektov a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami aktivít samosprávy vykonávaných mimo bežnú činnosť a smerujúcich k plneniu strategického cieľa rozvoja obce na roky 2017-2025: **Strategickým cieľom rozvoja obce na roky 2017-2025 je vytvoriť podmienky pre zvýšenie kvality života obyvateľov obce, pre zvýšenie jej konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti s vyváženým rozvojom oblastí trvale udržateľného rozvoja.** Programová časť PRO obce obsahuje celkový prehľad projektov v jednotlivých oblastiach stratégie.

3.1 Prioritná oblasť č.1

Tabuľka č. 15 - Prioritná oblasť Sociálne služby

Cieľ č.1	Opatrenia	Aktivity	Odhadovaná cena
1. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry sociálnych zariadení	2.1.1. Príprava priestorov pre stretávanie sa občanov - seniorov a mládeže, centrum pre matky s deťmi	1.1.1. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	200 000
		1.1.2. Materiálno - technické vybavenie priestorov	10 000
		1.1.3. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	10 000
Cieľ č. 2	Opatrenia	Aktivity	Cena
2. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry predškolských a školských zariadení	2.1.1. Obnova a rozšírenie predškolských zariadení	2.1.1. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov	200 000
		2.1.2. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	10 000
	2.2. Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry	Revitalizácia športového areálu ZŠ a MŠ	5 000
		2.2.1. Rekonštrukcia a modernizácia priestorov určených na školské stravovanie	2000
		2.2.2. Výstavba detského dopravného ihriska	3 000
Cieľ č. 3	Opatrenia	Aktivity	Odhadovaná cena
3. Doplnenie a zlepšenie infraštruktúry ponuky pre rekreačný šport	3.1. Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry	3.1.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	15000
		3.1.2. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov na šport. aktivity	50 000
		3.1.2. Výstavba športovísk pre letné, zimné a netradičné športy	45 000
	3.2. Podpora organizácie športových podujatí	Materiálno - technické a finančné zabezpečenie	10 000

Cieľ č. 4	Opatrenia	Aktivity	Odhadovaná cena
4. Zachovanie a podpora kultúrno-historického dedičstva	4.1 Výstavba / rekonštrukcia kultúrneho zariadenia	4.1.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	20 000
		4.1.2. Rekonštrukcia / výstavba nových / modernizácia priestorov kultúrneho zariadenia	350 000
		4.1.3. Materiálno - technické zabezpečenie	10 000
		4.1.4. Modernizácia vybavenia	12 000
	4.2 Výstavba / rekonštrukcia prírodného amfiteátra	4.2.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	3 000
		4.2.2. Materiálno - technické vybavenie amfiteátra	10 000
	4.3 Rozšírenie a vybavenie obecnej knižnice a zriadenie pamätnej izby o histórii obce	4.3.1. Rozšírenie a modernizácia priestorov pre potreby knižnice	2 000
		4.3.2. Obstaranie technického vybavenia knižnice	1 000
	4.4 Organizácia pravidelných a nových kultúrnych podujatí	4.4.1. Podpora pravidelných a nových kultúrnych podujatí	100 000
	Cieľ č. 5	Opatrenia	Aktivity
5. Propagácia a organizačné zabezpečenie v oblasti kultúry	5.1. Vytvorenie podmienok pre propagáciu obce	5.1.1. Spracovať koncepciu propagácie obce v multimediálnej forme	3 000
		5.2.1. Aktualizácia webovej stránky	1 000
	5.2. Vytvorenie podmienok pre organizačné zabezpečenie kultúrnych podujatí v obci	5.3.1. Vytváranie partnerstiev	3 000
		5.3.2. Realizácia spoločných projektov	45 000
		5.3. Vytváranie partnerstiev na regionálnej a nadregionálnej úrovni	

Zdroj: vlastné spracovanie

3.2 Prioritná oblasť č.2

Tabuľka č. 16 - Prioritná oblasť Cestovný ruch, zamestnanosť a podnikanie, Zdroj: vlastné spracovanie

Cieľ č. 1	Opatrenia	Aktivity	Cena
1. Zabezpečenie účinnej propagácie obce	1.1 Aktualizácia webovej stránky obce	1.1.1. Aktualizácia webovej stránky obce	1 000
	1.2 Budovanie informačných tabúľ	1.2.1. Budovanie tabúľ informujúcich o atrakciách v obci	1 000
		1.2.2. Budovanie a inštalácia smerových tabúľ	500
	1.3. Propagačná činnosť v cestovnom ruchu	1.3.1. Zapojenie sa do OOCR, združení, cezhraničných partnerstiev	3 000
		1.3.2. spracovanie buletínov, máp	1 000
Cieľ č. 2	Opatrenia	Aktivity	Cena
2. Budovanie relaxačno-rekreačného zázemia obce	2.1 Podpora vytvárania a udržiavania zaujímavých a nových atraktivít v obci	2.1.1. Spracovanie projektovej dokumentácie	1500
		2.1.2. Výstavba / rekonštrukcia turistických trás	5000
	2.2 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v obci	2.2.1 Zriadenie obecného trhoviska	1000
Cieľ č. 3	Opatrenia	Aktivity	Cena
3. Vytváranie podmienok pre malé podnikanie a služby	3.1. Podpora výučby a rozvoja tradičných remesiel	3.1.1. Vytvorenie materiálnych a finančných podmienok pre rozvoj tradičných remesiel v obci	3 000
	3.2. Podpora budovania sietí malých a stredných firiem v obci	3.2.1. Vytvorenie inštitucionálnych podmienok pre podporu MSP s obcami v okolí	1 500
Cieľ č. 4	Opatrenia	Aktivity	Cena
4. Podpora zamestnanosti a sociálnej inkluzie rizikových skupín obyvateľov	4.1. Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania	4.1.1. Finančné a personálne zabezpečenie	1 000

3.3 Prioritná oblasť č. 3

Tabuľka č. 17 - Prioritná oblasť Infraštruktúra

Cieľ č. 1	Opatrenia	Aktivity	Cena
1. Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych komunikácií	1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií	1.1.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	20 000
		1.1.2. Rekonštrukcia miestnych komunikácií	350 000
	1.2 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu	1.2.1 Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	15 000
	1.3 Výstavba a rekonštrukcia dopravnej infraštruktúry	1.3.1. Osadenie dopravného značenia	3000
		1.3.2. Osadenie cestného zrkadla	1 000
		1.3.3. Osvetlenie priechodov pre chodcov	10 000
Cieľ č.2	Opatrenia	Aktivity	Odhadovaná cena
2. Zabezpečenie výstavby a rekonštrukcie technickej infraštruktúry	2.1 Rekonštrukcia kanalizačnej siete	2.1.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	30 000
		2.1.2. Rekonštrukcia kanalizačnej siete	50 000
		2.1.3. Výstavba novej kanalizačnej siete	2 000 000
		2.1.4. Rekonštrukcia a výstavba dažďovej kanalizačnej siete	300 000
Cieľ č. 3	Opatrenia	Aktivity	Odhadovaná cena
3. Ostatná infraštruktúra v obci	3.1 Zvýšenie bezpečnosti v obci	3.1.1. Vypracovanie technickej dokumentácie	3 000
		3.1.2. Montáž kamerového systému v obci	30 000
	3.2 Rekonštrukcia požiarnej zbrojnice	3.2.1. Materiálno technické vybavenie požiarnej zbrojnice	3 000

Zdroj: vlastné spracovanie

3.4 Prioritná oblasť č. 4

Tabuľka č. 18 - Prioritná oblasť Životné prostredie

Cieľ č.1	Opatrenia	Aktivity	Odhadovaná cena
1. Nakladanie s komunálnym odpadom	1.1 Zabezpečiť a rozšíriť separáciu komunálneho odpadu	1.1.1. Zabezpečenie vhodných nádob na separovaný zber	2 000
		1.1.2. Osveta a vzdelávanie občanov v oblasti separovania	1 000
	1.2. Výstavba zberného dvora	1.2.1. Vypracovanie projektovej dokumentácie k realizácii stavby	6 000
		1.2.2. Výstavba zberného dvora	30 000
		1.2.3. Materiálno technické zabezpečenie zberného dvora	10 000
	1.3 Výstavba protizáplavových opatrení	1.3.1. Realizácia opatrení	45 000
Cieľ č.2	Opatrenia	Aktivity	Odhadovaná cena
2. Ochrana pôdy	2.1 Realizácia protieróznych opatrení	2.1.1 Vypracovanie technickej dokumentácie	7 000
		2.1.2. Realizácia protieróznych opatrení	120 000
Cieľ č. 3	Opatrenia	Aktivity	Odhadovaná cena
3. Ochrana ostatných zložiek	3.1 Výstavba a revitalizácia oddychových zón v obci	3.1.1. Vypracovanie technickej dokumentácie	10 000
		3.1.2. Výstavba a revitalizácia obecného parku	30 000
		3.1.3. Výsadba a revitalizácia zelene na voľných priestranstvách v obci	25 000
Cieľ č. 4	Opatrenia	Aktivity	Odhadovaná cena
4. Osveta v ochrane prvkov životného prostredia	4.1 Zvýšenie gramotnosti obyvateľstva v oblasti ochrany ŽP	4.1.1. Zvyšovanie povedomia a vedomosti obyvateľstva	1 000

Zdroj: vlastné spracovanie

4. IMPLEMENTAČNÁ ČASŤ

Implementačná časť PRO nadväzuje na programovú časť. Obsahuje najmä východiská, popis organizačného zabezpečenia a popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta. Jednotlivé projektové zámery obce budú uskutočňované na základe rozhodnutí obecného zastupiteľstva a podľa finančných možností, a to z vlastných zdrojov a zo zdrojov domácich a zahraničných grantov, prípadne zo sponzorských príspevkov.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Vypracovaním Programu rozvoja obce Ložín plní jeden zo základných princípov regionálnej politiky – princíp programovania. Implementácia jednotlivých projektov si vyžaduje konkrétnych ľudí, ktorí budú viesť projekt od začiatku do konca. Projekty možno uskutočňovať vlastnými silami obce alebo za pomoci externistov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz.

Obec má reálne skúsenosti s realizáciou investičných a neinvestičných projektov na podporu regionálneho rozvoja z vlastných zdrojov. Realizácie projektov vyprofilovali medzi pracovníkmi obce odborne zdatný projektový tím, postačujúci pre úspešné riadenie projektov v budúcnosti.

Realizácia Programu rozvoja obce je činnosťou samosprávy obce a obec ju vykonáva **prostredníctvom svojich orgánov (obecné zastupiteľstvo, starosta)**. Najvyšším orgánom obce je **obecné zastupiteľstvo**. Obecné zastupiteľstvo si môže zriadiť komisie zastupiteľstva ako svoje poradné orgány. Vo vzťahu k realizácii PRO zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PRO a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia, taktiež schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. **Obecné zastupiteľstvo v rámci hodnotenia PRO** schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu, vo svojich uzneseniach týkajúcich sa hodnotenia PRO v prípade nutnosti korekcií rozdeľuje jednotlivé priority programu a akčného plánu medzi existujúce komisie, ktoré sa zaoberajú monitorovaním a hodnotením ich realizácie.

Najvyšším výkonným orgánom obce a jej predstaviteľom je **starosta obce**. Vo vzťahu k realizácii PRO starosta riadi proces realizácie, na programovej úrovni podpisuje uznesenie obecného zastupiteľstva o strategickej časti dokumentu, schválenie celého dokumentu, vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám (riadiace orgány jednotlivých operačných programov, dodávatelia, fondy a iné). **Organizačne a administratívne zabezpečuje** veci zastupiteľstva a starostu, ako aj orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom, **obecný úrad**.

Adresa a kontakty riadiaceho orgánu pre program:

Obecný úrad Ložín

Ložín 31

072 05 Bracovce

Tel. číslo: + 056 / 649 53 16

www.obcelozin.sk

Zodpovedná osoba: Mgr. Monika Pastírová – starostka obce

4.2 Monitoring

Zmyslom hodnotenia a monitorovania procesu je poskytnúť informácie o efektívnosti vynaložených nákladov. Výstupom sú hodnotiace a monitorovacie správy, praktické odporúčania v priebehu realizácie projektu. Pri monitorovaní je potrebné sledovať zmeny v smerovaní obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, nové požiadavky obyvateľov a cieľových skupín. Výstupné informácie získané monitoringom je nevyhnutné analyzovať, prehodnotiť aktuálnosť cieľov a opatrení.

V záujme efektívneho a koordinovaného postupu činnosti pri realizácii Programu, jeho strategických cieľov a opatrení bude termín do 3 mesiacov od schválenia Programu v zastupiteľstve obce zriadený Monitorovací výbor, ktorého úlohou bude v pravidelných intervaloch hodnotiť zabezpečovanie programu v zmysle stanovených ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Monitoring stratégie je zabezpečovaný na dvoch základných úrovniach. Prvou je získavanie a prvotné spracovanie informácií z terénu.

Na jednej strane je potrebné sledovať realizované a pripravované aktivity, na druhej strane ukazovatele pôsobenia a dopadov implementácie PRO na život v obci. Tieto úlohy môžu zabezpečovať iba pracovníci aktívni priamo v teréne. Je potrebné zabezpečiť systém (skupinu pracovníkov, aktivistov) spolupracujúcich na tejto úlohe.

K zabezpečeniu monitoringu je potrebné spracovať systém kritérií a ukazovateľov a metodiku monitoringu, tak, aby bolo možné reálne vyhodnocovať prebiehajúce procesy. Druhou úrovňou je odborné vyhodnocovanie informácií a sledovanie plnenia cieľov, priorít a úlohou vytvorenej pracovnej skupiny je zároveň aj spracovanie kritérií a ukazovateľov hodnotenia realizácie stratégie a metodiky jej monitoringu.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PRO,
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PRO.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. To znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp.

Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období. Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny.

Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom.

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu rozvoja obce:

- počet pripravených investičných aktivít v obci
- počet zrealizovaných investičných aktivít v obci
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia občanov a subjektov do aktivít programu rozvoja
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v obci
- počet a rozsah poskytovaných služieb v obci
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v obci
- miera zvýšenia návštevnosti obce

- miera zviditeľnenia sa obce v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít
- miera skvalitnenia života občanov v obci

4.2 Informovanosť a publicita

Program rozvoja obce bude po schválení obecným zastupiteľstvom zverejnený na web stránke obce www.obeclozin.sk. Súčasťou zverejnenia je aj forma diskusie s verejnosťou (tlač, televízia, rozhlas). Program sa stáva programom každého obyvateľa a užívateľa územia aj vo vzťahu k žiadostiam o podporu z EU fondov.

Každoročne bude zverejnená aj Správa o monitoringu a hodnotení programu. Rada rozvoja obce zabezpečí pravidelnú komunikáciu s miestnymi aktérmi rozvoja o všetkých aspektoch uplatňovania programu.

5. FINANČNÁ ČASŤ

Finančné prostriedky, ktoré môže obec použiť na realizáciu projektových zámerov delíme na zdroje:

- **Verejné zdroje** – rozpočet obce. Investície z verejných zdrojov sa zameriavajú najmä na riešenie bežných akcií, akútnych a havarijných stavov
- **Súkromné zdroje** – investovanie súkromných finančných zdrojov, obvykle skvalitňujú služby pre návštevníkov obce a miestnych obyvateľov
- **Fondy Európskej únie** – v programovom období 2014 – 2020 čerpá Slovenská republika zdroje EÚ na základe dokumentu Partnerská dohoda SR na obdobie 2014 – 2020 v programovom období je Kohézna politika EÚ realizovaná prostredníctvom cieleného smerovania príspevkov z fondov EÚ na naplnenie jej dvoch hlavných cieľov – Investovanie do rastu zamestnanosti a Európska územná spolupráca.

Partnerská dohoda určuje strategické priority, ktoré budú implementované cez šesť operačných programov v rámci jednotlivých cieľov kohéznej politiky EÚ : Výskum a inovácie, Integrovaná infraštruktúra, Ľudské zdroje, Kvalita životného prostredia, Efektívna verejná správa, Integrovaný ROP a samostatne riešené programy : Technická pomoc (TP), Rybné hospodárstvo (RH), Program rozvoja vidieka (PRV), Európska územná spolupráca (EÚS), Program INTERACT (PI).

5.1 Indikatívny finančný plán

Výšku finančných prostriedkov v PRO uvádzame pri jednotlivých projektoch a oblastiach odhadom, nakoľko bez spracovania projektovej dokumentácie nie je možné ex ante určiť presnú sumu. Pri rozhodovaní o financovaní projektov sa bude prihliadať na ich dôležitosť a prínos pre obec.

Tabuľka č. 19 - Celkový prehľad plánovaných investícií na roky 2017-2025

Prioritné oblasti	Celkový odhad za roky 2017-2025
Sociálne služby	1 120 000 eur
Cestovný ruch, zamestnanosť a podnikanie	19 500 eur
Infraštruktúra	2 815 000 eur
Životné prostredie	287 000 eur
Spolu	3 166 700 eur

Zdroj: OcÚ Ložín

Tabuľka č. 20 – Model viaczdrojového financovania plánovaných investícií

Oblasť	Celkové náklady	EÚ	Štát	Obec
Sociálne služby	1 120 000	952 000 eur	112 000 eur	56 000
Cestovný ruch, zamestnanosť a podnikanie	19 500 eur	16 575 eur	1 950 eur	975 eur
Infraštruktúra	2 815 000 eur	2 392 750 eur	281 500 eur	140 750 eur
Životné prostredie	287 000 eur	243 950 eur	28 700 eur	14 350 eur

Zdroj: OcÚ Ložín

ZÁVER

Program rozvoja obce (PRO) je základným kameňom koncepčného a systematického rozvoja obce v horizonte 5 – 10 rokov. Z tohto dôvodu dosiahnutie strategického cieľa PRO obce presahuje hranice jedného volebného obdobia a pri jeho formulácii, ako aj formulácii línie krokov k jeho dosiahnutiu, by malo dôjsť k zhode na úrovni vedenia obce a jej obyvateľov. Na druhej strane, tak ako všetky koncepčné a strategické dokumenty, ktoré nie sú právne záväzné, aj PRO je natoľko dôležité a užitočné, nakoľko sa mu tieto vlastnosti pripisujú.

PRO obce Ložín bolo schválené na zastupiteľstve obce dňa 29.03.2017 uznesením č. 12/2017.